

3. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7.06.2001 року № 2493-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 33. Ст. 175.
4. Трудове право України: Підручник для ВНЗ. 5-те вид., перероб. і доп. Затверджено МОН/ Болотіна Н.Б. К., 2008. 860 с.
5. Андропова В.А. Юридичні факти як підстави виникнення індивідуальних трудових відносин. *Актуальні проблеми держави і права*. 2011. Вип. 57. С. 268-275.
6. Бойко М.Д. Трудове право України: навч. посіб. /М. Д. Бойко. К.: Атіка, 2008. 316 с.
7. Неумивайченко Н.М. Особливості виникнення, зміни та припинення трудових правовідносин державних службовців: автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.05. Харків, 2002. Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Х., 2002. 20 с.
8. Глозман В. А. Трудовой договор в условиях научно-технического прогресса. Минск: Изд-во Белорусского ун-та, 1978. 183 с.
9. Андрушко А.В. Окремі аспекти правового регулювання праці старост об'єднаних територіальних громад. *Університетські наукові записки*. 2018. № 3-4. С.177-190.
10. О порядке оплаты временного замещения: Разъяснение Государственного комитета Совета Министров СССР по вопросам труда и заработной платы, Секретариата Всесоюзного Центрального Совета профессиональных союзов от 29.12.1965 г. № 30/39. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://goo.gl/ET3fe2>.
11. Міщук М.О. Реформування трудового законодавства в частині укладення трудового договору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Х., 2008. 21 с.
12. Сільченко С.О. Строковий трудовий договір: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.05. Х., 2001. 21 с.
13. Чернобай А., Кваша В. Проблеми визначення правового статусу виконуючого обов'язки як суб'єкта трудових правовідносин. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. № 3. С. 87–92.
14. Гусаров С.М. Тимчасове виконання обов'язків керівника державного органу, установи, підприємства: проблеми удосконалення законодавства. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2016. № 4 (87). С. 152–160.

УДК 346.91

Сокурєнко Л. В.,
Здобувач МАУП

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОГО СУДОЧИНСТВА

У статті проаналізовано недоліки та прогалини правового регулювання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства. Обґрунтовано напрями вирішення та усунення негативних моментів. Сформульовано пропозиції по удосконаленню законодавства щодо інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства.

Ключові слова: оптимізація, інформаційна безпека, правове регулювання, господарське судочинство, інформаційно-правове забезпечення.

In the article the shortcomings and gaps in legal regulation information security in the field of commercial litigation are analyzed. The directions of solving and eliminating the negative moments are

substantiated. Proposals for improving the legislation on information security in the field of commercial litigation have been formulated.

Keywords: *optimization, information security, legal regulation, commercial litigation, information and legal support.*

Оскільки в сучасному суспільстві інформаційні технології є однією з найважливіших рушійних сил розвитку держави та сфер її впливу на захист прав й інтересів громадян, ефективність здійснення судової влади у будь-якій державі багато в чому залежить від її інформаційного забезпечення. Поняттям «інформаційна безпека» охоплюється стан інформаційної захищеності господарського судочинства, його учасників та національних інтересів України, тому забезпечення інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства є однією із важливих задач державної системи.

Про актуальність дослідження проблем правового регулювання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства свідчить те, що для того, щоб інформаційна безпека у сфері господарського судочинства забезпечувалась належним чином, вітчизняним законодавцем було прийнято ряд норм, та закріплено їх в положеннях таких нормативно-правових актів, як Конституція України, Господарський процесуальний кодекс України, Законів України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII, «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 № 75/98-ВР, «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII, «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР тощо. Втім, як засвідчило наше дослідження, на практиці виникає ряд проблем, пов'язаних із їхнім втіленням. Зокрема, Господарський процесуальний кодекс України [1] є доволі проблемним у контексті правового регулювання інформаційної безпеки, адже вітчизняний законодавець проігнорував ряд важливих, передусім термінологічних аспектів, які мали би бути закріплені у даному нормативно-правовому акті. Саме ж законодавство про інформаційну безпеку господарського судочинства є несистематизованим. Як нами відзначено, відповідні норми закріплені у великій кількості нормативно-правових актів, що ускладнює їх практичне застосування. Окрім того, деякі нормативно-правові акти у цій сфері, які мали би бути прийнятими (наприклад, Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему) не є прийнятими до цих пір, хоча необхідність їх прийняття є як нормативно, так і практично обумовленою. Наявність таких проблем у комплексі призводить до того, що забезпечення належної інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства на практиці є доволі ускладненим, і це потребує уваги вітчизняного законодавця.

Оскільки у вітчизняній науці наявний інтерес до вивчення проблем інформаційної безпеки, широке коло проблемних явищ інформаційної безпеки різних елементів державної системи на даному етапі вже було досліджено вітчизняними науковцями. Серед дослідників даного питання відзначимо внесок таких авторів, як: В.І. Гурковський, В.О. Єльцов, Б.А. Заплотинський, М.І. Зубок, Б.А. Кормич, Д.О. Красіков, Г.М. Линник, О.В. Логинов, О.С. Марченко, А.Ю. Нашинець-Наумова, О.В. Олійник, В.А. Раца, А.С. Суббот, В.С. Цимбалюк. І.С. Чиж. Втім, дуже незначна кількість праць була присвячена саме проблемам інформаційної безпеки судочинства, загалом, та господарського судочинства, у тому числі. Саме тому, дане питання, на нашу думку, дуже важливо дослідити в рамках нашого дослідження, а також сформулювати шляхи для вирішення виділених проблем.

Першою серед виділених нами проблем, є проблема термінології, пов'язаної із інформаційною безпекою у сфері господарського судочинства, у нормативно-правових актах, які безпосередньо її урегульовують. Її сутність полягає у тому, що терміни, основоположні для інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства, такі як «інформація», «інформаційна безпека», «безпека інформації», «захист інформації», «доступ до інформації» тощо, переважно закріплюються в загальному законодавстві про інформацію – зокрема, таких Законах України, як

«Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 № 75/98-ВР, «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-ХІІ, «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР. В той самий час, якщо звернутись до законодавства, що врегульовує функціонування господарського судочинства (наприклад, Господарського процесуального кодексу України та Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII), така термінологія, і, відповідно норми, у їхньому змісті відсутні.

Зокрема, звернувшись до змісту Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2], звернемо увагу на наявність норм, присвячених забезпеченню безпеки суддів та їх сімей (зокрема, стаття 140, яка передбачає, що судді, члени їхніх сімей та їхнє майно перебувають під особливим захистом держави), а також безпеки суддів, працівників суду та учасників судового процесу (глава 4 розділу IX, яка регламентує діяльність Служби судової охорони), проте відсутність норм, безпосередньо присвячених інформаційній безпеці судочинства. До таких можна віднести статтю 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2], якою встановлено, що втручання у здійснення правосуддя, вплив на суд або суддів у будь-який спосіб мають наслідком відповідальність, установлену законом; статтю 11, яка передбачає, що розгляд справи може відбуватись у закритому судовому засіданні; статтю 15, що закріплює заборону несанкціонованого втручання в роботу Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, проте законодавець у даному контексті не вживає терміни «інформаційна безпека», «безпека інформації», «захист інформації», «доступ до інформації» тощо, а розглядає інформаційну безпеку як складову більш масштабних явищ.

Щодо положень Господарського процесуального кодексу України [1], у першу чергу виділимо частину 11 статті 197, якою встановлено, що використовувані судом і учасниками судового процесу технічні засоби і технології мають забезпечувати належну якість зображення та звуку, а також інформаційну безпеку. Втім розкриття того, що є інформаційною безпекою та яким чином має забезпечуватись інформаційна безпека при використанні таких технічних засобів, відсутнє. Серед інших норм, відзначимо положення статті 6, яка урегульовує порядок функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в господарському судочинстві. Дана стаття містить частини 11 та 12, які передбачають, що несанкціоноване втручання в роботу Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи та в автоматизований розподіл справ між судьями тягне за собою відповідальність, установлену законом, а також те, що Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система підлягає захисту із застосуванням комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю. Статтю 8 присвячено гласності господарського процесу, і вона, зокрема, визначає, що розгляд справи у закритому судовому засіданні проводиться у випадках, коли відкритий судовий розгляд може мати наслідком розголошення таємної чи іншої інформації, що охороняється законом. Частина 10 цієї статті встановлює заборону розголошення інформації, для забезпечення захисту якої розгляд справи або вчинення окремих процесуальних дій відбувається в закритому судовому засіданні. У контексті даного нормативно-правового акту звернемо увагу на те, що

На нашу думку, дана проблема могла би бути вирішена шляхом закріплення в змісті Господарського процесуального кодексу України [1] норми, яка покладає на господарські суди зобов'язання забезпечити у своїй діяльності захист інформації. Тому, до змісту даного нормативно-правового акту пропонуємо додати статтю 8-1 «Інформаційна безпека господарського судочинства», за основу якої взяти положення статей 6, 8, 197 цього нормативно-правового акту, та статей 6, 11 та 15 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2]. Зміст такої норми може бути наступним:

«Стаття 8-1. Інформаційна безпека господарського судочинства.

1. Інформаційна безпека суду забезпечується шляхом застосування судом організаційних заходів для її захисту. Будь-яке збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно,

письмово чи в інший спосіб, або поширення неправдивої інформації, з метою дискредитації суду чи суддів або впливу на безсторонність суду має наслідком відповідальність, установлену законом.

2. Інформаційна безпека судового засідання забезпечується шляхом прийняття судом вмотивованого рішення про розгляд справи у закритому судовому засіданні у випадках, визначених законом.

3. Використовувані судом і учасниками судового процесу технічні засоби і технології мають забезпечувати інформаційну безпеку.

4. Безпека інформації, яка зберігається в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, забезпечується технічними засобами і технологіями.

5. Несанкціоноване втручання в роботу Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, використання, оприлюднення, внесення змін чи знищення інформації, яка міститься в ній, має наслідком відповідальність, встановлену законом».

На нашу думку, закріплення даної норми дозволить із однієї сторони, закріпити інститут інформаційної безпеки як інститут судоустрою та інститут господарського судочинства, а із іншої сторони - дозволить впорядкувати норми, які урегульовують питання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства та закріпити основні його принципи. По суті, така норма має фундаментальне значення для регулювання інформаційної безпеки господарського судочинства, і кожне її положення знаходить своє розкриття у інших статтях Господарського процесуального кодексу України [1]

Втім, проаналізовану нами проблему можна розглядати дещо ширше, адже норми, які забезпечують інформаційну безпеку у сфері господарського судочинства закріплені в положеннях великої кількості нормативно-правових актів – не лише в Господарському процесуальному кодексі України та Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII. Цим і обумовлена сутність наступної виділеної нами проблеми правового регулювання інформаційної безпеки у сфері господарського судочинства, адже не зважаючи на велику кількість норм, прийнятих для забезпечення інформаційної безпеки в нашій державі, в Україні відсутній жоден нормативно-правовий акт чи його структурні частини, в якому такі норми були би систематизованими, та присвячувались регламентації забезпечення інформаційної безпеки в судочинстві у цілому, або ж у господарському судочинстві, як його складовій.

Наприклад, у статті 17 Конституції України [3] проголошено, що забезпечення інформаційної безпеки є однією із найважливіших функцій держави та справою всього Українського народу, втім до цих пір законодавцем не було прийнято жодного нормативно-правового акту, в якому було б встановлено, що є інформаційною безпекою, якою є її цінність, та у який спосіб вона має бути забезпеченою. У свою чергу, в Законі України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 № 75/98-ВР [4] проголошено, що інформаційна безпека є невід'ємною частиною політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки. Тобто, пояснення сутності інформаційної безпеки у вітчизняному законодавстві зводиться до того, що вона є функцією держави, справою народу, та є складовою політичної, економічної, оборонної та інших складових національної безпеки. Але в той самий час, такі норми не пояснюють сутність та зміст інформаційної безпеки судочинства, у тому числі й господарського.

Для вирішення цієї проблеми у вітчизняній науковій літературі наявні підходи, якими вносяться пропозиції прийняти спеціальний нормативно-правовий акт для урегулювання питання інформаційної безпеки, адже ні Закон України «Про Концепцію Національної програми інформатизації» від 04.02.1998 № 75/98-ВР, ні Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII, ні Закон України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР не є такими. Наприклад, І.С. Чиж, у процесі дослідження сучасних глобальних інформаційних викликів, які постали перед нашою державою, прийшов до висновку,

що в Україні вже давно актуалізувалась потреба в ухваленні комплексного Закону України «Про інформаційний суверенітет та інформаційну безпеку особи, суспільства, держави», яким має бути встановлена правова основа взаємодії та взаємозалежностей інтересів громадянина, суспільства й держави в умовах формування інформаційного суспільства [5, с. 28-30]. Схожі пропозиції наявні і в працях інших науковців. Наприклад, А.І. Суббот, досліджуючи інформаційну безпеку діяльності працівників правоохоронних органів, прийшов до висновку, що норми вітчизняного законодавства не визначають цілком вимоги і стандарти, заходи та способи забезпечення інформаційної безпеки, гарантії інформаційної безпеки діяльності правоохоронних органів [6, с. 21]. З огляду на це, із точки зору дослідника, необхідно розробити проект закону «Про інформаційну безпеку правоохоронних органів України» та переглянути нормативно-правову базу цієї сфери.

На нашу думку, прийняття спеціального нормативно-правового акту у сфері інформаційної безпеки судочинства, або окремо у сфері інформаційної безпеки господарського судочинства, не є доречним у сучасних умовах. Створення такого нормативно-правового акту виключно у сфері судочинства обумовить необхідність прийняття таких нормативно-правових актів і у інших сферах державного управління, в яких також існують значні інформаційні загрози, і в яких до цих пір проблема інформаційної безпеки також не є вирішеною. У свою чергу, прийняття такого нормативно-правового акту у господарському судочинстві обумовить необхідність прийняття аналогічних нормативно-правових актах у інших формах судочинства, що викликає сумніви у контексті перспективи обрання законодавцем такого шляху. Тому, найбільш оптимальним варіантом для реалізації даного напрямку ми вбачаємо внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2].

Так, у першу чергу, на нашу думку, необхідно розділ 1 «Засади організації судової влади» цього нормативно-правового акту розділити на 2 глави – Главу 1 «Основні положення», до якої включити статті 1-14, 16 та частково статтю 15, а саме її частини 1,2, 4-9, та Главу 2 «Організація інформаційної безпеки судів», до якої пропонуємо включити частково статтю 15 чинного Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2], а також ряд нових норм. Формулюючи зміст цих норм врахуємо, що з дня початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у тексті цього нормативно-правового акту слова «Єдина судова інформаційна (автоматизована) система» та «автоматизована система» будуть замінені на «Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система» [7]. Тож у змісті норм, які будуть запропоновані нами, ми одразу будемо вживати термін «Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система».

Передусім, пропонуємо доповнити главу «Організація інформаційної безпеки судів» статтею «Організаційні основи інформаційної безпеки суду» наступного змісту:

«Організація інформаційної безпеки судів.

1. Інформаційна безпека суду забезпечується шляхом застосування судом організаційних заходів для її захисту.

2. Організаційними заходами, які застосовуються судами для забезпечення інформаційної безпеки, є:

1) повідомлення Вищої ради правосуддя про порушення інформаційної безпеки, здійснене з метою дискредитації суду чи суддів або впливу на безсторонність суду;

2) прийняття судом вмотивованого рішення про розгляд справи у закритому судовому засіданні;

3) застосування технічних засобів і технологій, передбачених Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему, для захисту інформації в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі».

Наступна стаття цієї глави, на нашу думку, має бути присвячена питанню інформаційної безпеки суддів. Згідно із статтею 129 Конституції України [3], суддя у здійсненні правосуддя є незалежним. Саме тому, для забезпечення цієї норми, частиною 1 статті 376 Кримінального

кодексу України [8] передбачено, що втручання в будь-якій формі в діяльність судді з метою перешкодити виконанню ним службових обов'язків або добитися винесення неправосудного рішення карається штрафом до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

Для того, щоб захистити своє право на незалежність, суддя має звернутись до Вищої ради правосуддя та до Генерального прокурора із повідомленням про втручання в його діяльність (частина 4 статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2]). Відповідно, Вища рада правосуддя розглядає такі повідомлення та за результатами їх розгляду вносить до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, що порушує гарантії незалежності суддів або підриває авторитет правосуддя [9]. На нашу думку, аналогічний порядок має бути поширений і на випадки збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово чи в інший спосіб, або поширення неправдивої відповідальності, з метою дискредитації суду чи суддів або впливу на безсторонність суду.

Для цього необхідно внести наступні зміни до Законів України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII та «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 № 1798-VIII:

1) доповнити запропоновану нами главу 2 «Організація інформаційної безпеки судів» Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2] статтею «Заходи інформаційної безпеки щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя» наступного змісту:

«Заходи інформаційної безпеки щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

1. Здійснюючи правосуддя, судді є захищеними від будь-якого незаконного інформаційного впливу.

2. Для здійснення захисту інтересів суддів від незаконного інформаційного впливу відповідно до цього Закону діє суддівське самоврядування.

3. Збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово чи в інший спосіб, або поширення неправдивої відповідальності, з метою дискредитації суду чи суддів або впливу на безсторонність суду тягне за собою відповідальність, установлену законом»;

2) згідно із такими змінами, доповнити частину 5 статті 48 «Незалежність судді» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII пунктом 12 наступного змісту:

«[...] 5. Незалежність судді забезпечується:

[...] 12) захистом від незаконного інформаційного впливу [...];»

3) у відповідності до цих змін, доповнити статтю 73 «Заходи щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя» Закону України «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 № 1798-VIII [9] пунктом 9:

«[...] 9) вносить до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено збирання, зберігання, використання і поширення інформації усно, письмово чи в інший спосіб, або поширення неправдивої інформації, з метою дискредитації суду чи суддів або впливу на безсторонність суду».

Наступну статтю запропонованої нами глави 2 «Організація інформаційної безпеки судів» Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII пропонуємо присвятити інформаційній безпеці судового розгляду справи. Її забезпечення у першу чергу полягає у тому, що в передбачених законом випадках суддя у відповідності до положень частини 5 статті 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII може прийняти рішення про розгляд справи у закритому судовому засіданні. Так, зокрема, частина 8 статті 8 Господарського процесуального кодексу України [1] передбачає, що розгляд справи у закритому судовому засіданні проводиться у випадках, коли відкритий судовий розгляд може мати

наслідком розголошення таємної чи іншої інформації, що охороняється законом, необхідності захисту особистого та сімейного життя людини, а також в інших випадках, установлених законом. Аналогічна норма в Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2] відсутня, тому, на нашу думку, її необхідно закріпити в змісті цього нормативно-правового акту.

Також у цій нормі варто обов'язково по аналогії із частиною 11 статті 197 Господарського процесуального кодексу України вказати про те, що інформаційна безпека при використанні у судовому процесі технічних засобів і технологій, має забезпечуватись судом та самими учасниками судового процесу.

Окрім того, звернемо увагу на ще одну норму Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII, а саме частину 5 статті 64, присвячену інформаційній безпеці присяжних. Встановлено, що після затвердження списку присяжних, список передається до відповідного окружного суду, в тому числі в електронній формі, а інформація, що міститься у зазначеному списку, не може бути використана для цілей, що не пов'язані із добром присяжних. Вважаємо, що таке положення також має бути закріплено в пропонованій нами статті.

Отже, із урахуванням усього вищезазначеного, на нашу думку, главу 2 «Організація інформаційної безпеки судів» Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2] варто доповнити статтею «Інформаційна безпека судового процесу», яка може мати наступний зміст:

«Інформаційна безпека судового процесу.

1. Інформаційна безпека судового процесу забезпечується шляхом її розгляду у закритому судовому засіданні.

2. Розгляд справи у закритому судовому засіданні проводиться у випадках, коли відкритий судовий розгляд може мати наслідком розголошення таємної чи іншої інформації, що охороняється законом, необхідності захисту особистого та сімейного життя людини, а також в інших випадках, установлених законом.

3. Розгляд справи у закритому судовому засіданні допускається за вмотивованим рішенням суду.

4. На учасників закритого судового засідання накладається заборона розголошувати інформацію, для забезпечення захисту якої розгляд справи або вчинення окремих процесуальних дій відбувається в закритому судовому засіданні.

5. У випадках, визначених процесуальним законом, коли до здійснення правосуддя залучається присяжний, інформація про присяжного не може бути використана для цілей, що не пов'язані із його добром.

6. Використовувані судом і учасниками судового процесу технічні засоби і технології мають забезпечувати інформаційну безпеку».

Остання норма, яку, на наше переконання, варто закріпити у змісті глави 2 «Організація інформаційної безпеки судів» Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2], має бути присвячена безпеці інформації, яка зберігається в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі. У змісті Господарського процесуального кодексу України [1] Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі присвячено окрему статтю 6, а Закон України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII містить лише деякі положення, присвячені функціонуванню цієї системи, які закріплені у статті 15.

Звернемо увагу на те, що у відповідності до статті 9 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР [10], відповідальність за забезпечення захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі покладається на власника системи. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система є інформаційно-телекомунікаційною системою, а тому забезпечення інформаційної безпеки у такій системі має забезпечувати Державна судова адміністрація України. Тож, у разі здійснення спроб

несанкціонованих дій у такій системі, Державна судова адміністрація України повідомляє Адміністрацію Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України або підпорядкований їй регіональний орган.

У свою чергу, статтею 11 Закону України «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР визначено, що особи, винні в порушенні законодавства про захист інформації в таких системах, несуть відповідальність згідно із законом. Тому, при формулюванні змісту цієї норми, на нашу думку, варто враховувати те, що згідно зі статтею 376-1 Кримінального кодексу України [8], умисне внесення неправдивих відомостей чи несвоєчасне внесення відомостей до автоматизованої системи документообігу суду, несанкціоновані дії з інформацією, що міститься в автоматизованій системі документообігу суду, чи інше втручання в роботу автоматизованої системи документообігу суду, вчинене службовою особою, яка має право доступу до цієї системи, або іншою особою шляхом несанкціонованого доступу до автоматизованої системи документообігу суду, караються штрафом від шестисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк від двох до п'яти років, або позбавленням волі на строк до трьох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк від одного до трьох років.

Отже, із урахуванням проаналізованих вище норм, на нашу думку, необхідно здійснити наступне внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2]:

1) доповнити главу 2 «Організація інформаційної безпеки судів» Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2] новою статтею «Безпека інформації, яка зберігається в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі», зміст якої пропонуємо сформулювати наступним чином:

«Безпека інформації, яка зберігається в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі.

1. У судах функціонує Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система.

2. Функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи врегульовується в порядку, визначеному Положенням про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

3. Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему затверджується Вищою радою правосуддя за поданням Державної судової адміністрації України та після консультацій з Радою суддів України.

4. Безпека інформації, яка міститься в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі, забезпечується технічними засобами і технологіями, визначеними в Положенні про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему.

5. Про спроби та/або факти несанкціонованих дій в Єдиній судовій інформаційно-телекомунікаційній системі щодо інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом, Державна судова адміністрація України повідомляє відповідно спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань організації спеціального зв'язку та захисту інформації або підпорядкований йому регіональний орган.

6. Несанкціоноване втручання в роботу Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, використання, оприлюднення, внесення змін чи знищення інформації, яка міститься в ній, має наслідком відповідальність, встановлену законом»;

2) окрім доповнення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII [2], важливо також привести у відповідність із нею зміст статті 15 цього нормативно-правового акту, шляхом виключення частин 3 та 10.

Отже, у процесі дослідження ми прийшли до висновку, що систематизація норм, які забезпечують інформаційну безпеку у сфері господарського судочинства, має бути здійснена шляхом внесення змін до Розділу 1 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від

02.06.2016 № 1402-VIII, його розподілу на дві глави, та закріплення у його змісті двох глав - Глави 1 «Основні положення», та Глави 2 «Організація інформаційної безпеки судів». Доповнення даного нормативно-правового акту такою Главою 2, як можна зрозуміти із її назви, на нашу думку дозволить вирішити проблему систематизації норм, які забезпечують інформаційну безпеку у сфері господарського судочинства. Окрім цієї глави, також необхідно внести комплексні зміни до змісту інших норм Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII та до норм інших нормативно-правових актів, таких як Закон України «Про Вищу раду правосуддя» від 21.12.2016 № 1798-VIII [9].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 № 1798-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 6. ст.56
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради. 2016. № 31. ст.545
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996 р. № 30. Ст. 141.
4. Про Концепцію Національної програми інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1998. № 27-28. ст.182
5. Чиж І. Право, громадянин, суспільство, держава в контексті глобальних інформаційних викликів. Віче. 2013. № 18. С. 28–32.
6. Суббот А. Інформаційна безпека діяльності працівників правоохоронних органів. Віче. 2014. № 22. С. 19-22
7. Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів: Закон України від 03.10.2017 № 2147-VIII. Відомості Верховної Ради. 2017. № 48. ст.436
8. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 25-26. ст.131
9. Про Вищу раду правосуддя: Закон України від 21.12.2016 № 1798-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2017 р. №7-8. стор. 6. стаття 50
10. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1994. № 31. ст.286

УДК 349.2

Стратюк А.О.,

Аспірант кафедри трудового права та права соціального забезпечення КНУ імені Тараса Шевченка

ГАРАНТІЇ МЕДІАЦІЇ У ВИРІШЕННІ ТРУДОВИХ СПОРІВ

У статті проаналізовано види гарантій медіації у вирішенні трудових спорів. Деталізовано зміст та значення кожної із них. Виділено перелік ознак гарантій медіації у вирішенні трудових спорів та охарактеризовано їх сутність.

Ключові слова: гарантії, медіація, вирішення трудових спорів, трудовий конфлікт, праця.